

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

ΣΕ Β΄ ΕΛΑΣΣΟΝΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 4 Νοεμβρίου 2020, με την εξής σύνθεση: Ιωάννης Σαρμάς, Πρόεδρος, Μαρία Βλαχάκη, Αγγελική Μαυρουδή και Ασημίνα Σαντοριναίου, Αντιπρόεδροι, Κωνσταντίνα Ζώη, Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα, Γεωργία Τζομάκα, Στυλιανός Λεντιδάκης, Θεολογία Γναρδέλλη, Βιργινία Σκεύη, Αγγελική Πανουτσακοπούλου, Ευαγγελία Σεραφή και Ειρήνη Κατσικέρη, Σύμβουλοι. Γραμματέας η Ελένη Αυγουστόγλου.

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας: Αντώνιος Νικητάκης, Επίτροπος Επικρατείας, κωλυομένης της Γενικής Επιτροπής της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, Χρυσούλας Καραμαδούκη.

Για να δικάσει την από ... (με ΑΒΔ ...) αίτηση αναίρεσης του ..., ο οποίος παραστάθηκε δια δηλώσεως της παρ.1 του άρθρου 231 του ν. 4700/2020 του πληρεξούσιου δικηγόρου του Πέτρου Μηλιαράκη (ΑΜ/ΔΣΑ 6376),

κατά του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης» και τον διακριτικό τίτλο e-ΕΦΚΑ, που εδρεύει στην Αθήνα (οδός Αγ. Κωνσταντίνου 8), εκπροσωπείται νόμιμα και δεν παραστάθηκε.

Με την αίτηση αυτή επιδιώκεται η αναίρεση της ... οριστικής απόφασης του ΙΙ Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το Δικαστήριο άκουσε:

Τον Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος ανέπτυξε την από 4.11.2020 έγγραφη γνώμη του και πρότεινε την απόρριψη της αίτησης αναίρεσης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020, σε διαδικτυακή τηλεδιάσκεψη, που διενεργήθηκε μέσω της επίσημης κρατικής πλατφόρμας e-Presence.gov.gr με τη συμμετοχή των δικαστών που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός από τον Σύμβουλο Στυλιανό Λεντιδάκη που αποχώρησε από την υπηρεσία λόγω συνταξιοδότησης και τη Σύμβουλο Ειρήνη Κατσικέρη (ήδη Αντεπίτροπο Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου) που είχε κώλυμα (άρθρο 293 παρ. 3 του ν. 4700/2020).

Άκουσε την εισήγηση της Συμβούλου Ευαγγελίας Σεραφή και

Αφού σκέφθηκε κατά τον νόμο

Αποφάσισε τα εξής:

1. Για την άσκηση της κρινόμενης αίτησης καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο των 70,00 ευρώ (βλ. τα ειδικά έντυπα παραβόλου του Ελληνικού Δημοσίου σειράς Α με αριθμ. ...) σύμφωνα με το εδάφιο β) της παραγράφου 3 του άρθρου 73 του κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013 (Α' 52) Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο (ΚΝΕΣ).

2. Η αίτηση αυτή έχει ασκηθεί εμπροθέσμως και εν γένει παραδεκτός και συνεπώς είναι τυπικά δεκτή και πρέπει να εξετασθεί ως προς το βάσιμο των προβαλλόμενων με αυτήν λόγων παρά την απουσία του αναιρεσιβλήτου, το οποίο κλήθηκε να παραστεί κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση νομοτύπως και εμπροθέσμως (σχετ. η από ... έκθεση επίδοσης της υπαλλήλου του Ελεγκτικού Συνεδρίου Μαρίνας Κουτσούκου), μετά την έκδοση, σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 110 του ν. 4700/2020 «Ενιαίο κείμενο Δικονομίας για το Ελεγκτικό Συνέδριο (...)» (Α' 127), της 9/9.10.2020 Πράξης του Προέδρου του Δικαστηρίου και τη σύντμηση της προθεσμίας κλήσης σε συζήτηση σε οκτώ ημέρες.

3. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση απορρίφθηκε η από ..., κατατεθείσα ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών και περαπεμφθείσα στο Ελεγκτικό Συνέδριο στις ... (με ΑΒΔ ...) έφεση του αναιρεσειόντος κατά της ... απόφασης της Επιτροπής Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Συντάξεων (ΕΕΠΚΣ) του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (ΓΛΚ), με την οποία είχε απορριφθεί ένστασή του κατά της ... πράξης της Διεύθυνσης Συντάξεων Προσωπικού ΝΠΔΔ του ΙΚΑ και είχε κριθεί ότι ο χρόνος των δύο ετών και 24 ημερών (2-0-24) της στρατιωτικής του θητείας καθώς και ο χρόνος των οκτώ ετών, τριών μηνών και 28 ημερών (8-3-28) της προϋπηρεσίας του στον ιδιωτικό τομέα δεν υπολογίζονται για την κατάταξή του στα μισθολογικά κλιμάκια του άρθρου 3 του ν. 2470/1997 και κατ' επέκταση για τον καθορισμό του συντάξιμου μισθού του.

4. Με την πληττόμενη απόφαση, κατά την αναιρετικά ανέλεγκτη περί των πραγμάτων κρίση του, το δικάσαν Τμήμα δέχθηκε τα εκτιθέμενα στις σκέψεις 5 έως 10 που ακολουθούν.

5. Με τη ... πράξη της Διεύθυνσης Συντάξεων Προσωπικού ΝΠΔΔ του ΙΚΑ κανονίσθηκε στον αναιρεσειόντα, πρώην τακτικό υπάλληλο του Ιδρύματος, με βαθμό Α' του κλάδου ΔΕ υπαλλήλων φαρμακείου, σύνταξη με το ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς των δημοσίων υπαλλήλων, βάσει του ν. 3163/1995, στο οποίο ο ίδιος επέλεξε να υπαχθεί με την ... αίτηση συνταξιοδότησης προς το ΙΚΑ, βάσει της συνολικής συντάξιμης υπηρεσίας του από 34 έτη 8 μήνες και 4 ημέρες (34-8-4). Για την εξεύρεση του ποσού της σύνταξής του υπολογίσθηκε η κατάταξή του στο 16^ο μισθολογικό κλιμάκιο με βάση τον χρόνο των 24 ετών, 3 μηνών και 12 ημερών (24-3-12) της πραγματικής υπηρεσίας του στο ΙΚΑ χωρίς να συνυπολογισθεί ο χρόνος των 2 ετών και 24 ημερών (2-0-24) της στρατιωτικής του θητείας και το χρονικό διάστημα των 8 ετών, 3 μηνών και 28 ημερών (8-3-28) που

εργάστηκε στον ιδιωτικό τομέα. Η κανονισθείσα σε αυτόν σύνταξη ήταν ίση με τα 35/35 των 80/100 (ή 800/1000) του 16^{ου} μισθολογικού κλιμακίου (ΜΚ) προσαυξημένου με επίδομα χρόνου υπηρεσίας 48%.

6. Ο αναιρεσείων εντάχθηκε στο 16^ο ΜΚ με τη ... απόφαση της Προϊστάμενης της Διεύθυνσης Υγειονομικού Προσωπικού του ΙΚΑ, μετά την αφαίρεση του χρόνου της πρακτικής του άσκησης για τη λήψη άδειας άσκησης επαγγέλματος που εσφαλμένα είχε ληφθεί υπόψη για τον υπολογισμό του μισθολογικού του κλιμακίου [14^{ου}] όταν ήταν εν ενεργεία υπάλληλος του ΙΚΑ.

7. Στρεφόμενος κατά της ανωτέρω συνταξιοδοτικής πράξης ο αναιρεσείων υπέβαλε ένσταση ενώπιον της ΕΕΠΚΣ του ΓΛΚ, ζητώντας τον επανακανονισμό της σύνταξής του με μεγαλύτερο μισθολογικό κλιμάκιο, υπολογιζόμενο επί της συνολικής συντάξιμης υπηρεσίας του (34-8-4), με συμπερίληψη του χρόνου της στρατιωτικής του θητείας (2-0-24) καθώς και του χρόνου της προϋπηρεσίας του στον ιδιωτικό τομέα (8-3-28) που αναγνωρίστηκαν ως συντάξιμες κατόπιν εξαγοράς με τη ... πράξη της Διεύθυνσης Συντάξεων Προσωπικού του ΙΚΑ. Η ένσταση αυτή απορρίφθηκε με την ... απόφαση της ΕΕΠΚΣ, με την αιτιολογία ότι ο χρόνος στρατιωτικής θητείας καθώς και ο χρόνος της προϋπηρεσίας του στον ιδιωτικό τομέα δεν υπολογίζονται για την κατάταξή του στα μισθολογικά κλιμάκια του άρθρου 3 του ν. 2470/1997, ενώ στερείται εννόμου σημασίας το γεγονός ότι η Διοίκηση του ΙΚΑ είχε χορηγήσει εσφαλμένα σε αυτόν, όσο ήταν εν ενεργεία υπάλληλος, μεγαλύτερο μισθολογικό κλιμάκιο [14^ο ΜΚ], καθόσον η συνταξιοδοτική διοίκηση κατά την κρίση του συνταξιοδοτικού του δικαιώματος δεν δεσμεύεται από μη νόμιμη πράξη της υπηρεσιακής Διοίκησης.

8. Ακολούθως, ο ήδη αναιρεσείων υπέβαλε την ... αίτησή του προς το ΙΚΑ, με την οποία ζήτησε να υπολογιστεί η σύνταξή του σύμφωνα με το σύνολο της συντάξιμης υπηρεσίας του και όχι μόνο εκείνης που αντιστοιχεί στον χρόνο (24-3-12) της πραγματικής υπηρεσίας που διανύθηκε στο Ίδρυμα και να καταβληθεί αναδρομικά σε αυτόν η προκύπτουσα διαφορά της σύνταξής του. Επί της αιτήσεώς του εκδόθηκε το ... έγγραφο της Διεύθυνσης Συντάξεων Προσωπικού ΝΠΔΔ, με το οποίο ο ίδιος ενημερώθηκε ότι ο κανονισμός της σύνταξής του έγινε με τις διατάξεις του ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος των δημοσίων υπαλλήλων, βάσει του ν. 3163/1955 καθώς και ότι, η σύνταξή του κανονίστηκε βάσει της συνολικής συντάξιμης υπηρεσίας του (34-8-4) και ήταν ίση με τα 35/35 του 80% του μηνιαίου μισθού ενεργείας του 16^{ου} ΜΚ προσαυξημένου με το επίδομα χρόνου υπηρεσίας 48% βάσει της πραγματικής του υπηρεσίας στο ΙΚΑ.

9. Στρεφόμενος κατά του τελευταίου αυτού εγγράφου (...), ο αναιρεσείων άσκησε προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών. Με την ... απόφαση του Δικαστηρίου, η «προσφυγή» παραπέμφθηκε στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ως έχον δικαιοδοσία επί των συνταξιοδοτικών υποθέσεων των δημοσίων υπαλλήλων και των εξομοιούμενων με αυτούς προσώπων, για να δικασθεί ως έφεση.

10. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση κρίθηκε ότι το ... έγγραφο του ΙΚΑ ήταν ενημερωτικό, ήτοι, επιβεβαιωτικό της ... απόφασης της ΕΕΠΚΣ (καθόσον με αυτό η Διοίκηση του ΙΚΑ ενέμενε σε όσα προηγουμένως είχαν κριθεί από την Επιτροπή) και συνεπώς δεν είχε εκτελεστό χαρακτήρα. Δοθέντος ότι η ... απόφαση της ΕΕΠΚΣ δεν προέκυπτε από τα στοιχεία του φακέλου ότι είχε κοινοποιηθεί στον ήδη αναιρεσείοντα, προκειμένου να εκκινήσει η σχετική προθεσμία προσβολής της με έφεση ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, κατ' εκτίμηση του περιεχομένου του ένδικου βοηθήματος που ήχθη ενώπιον του Τμήματος, κρίθηκε ότι αυτό συνιστά έφεση παραδεκτώς στρεφόμενη κατά της ανωτέρω απόφασης της ΕΕΠΚΣ.

11. Με την πληττόμενη απόφαση κρίθηκε επίσης ότι ορθώς με την ... απόφαση της ΕΕΠΚΣ απορρίφθηκε η ένσταση του ήδη αναιρεσείοντος κατά της πράξης κανονισμού της σύνταξής του, διότι ο ίδιος, ως υπάλληλος της ΔΕ κατηγορίας, παρείχε πραγματική υπηρεσία στο ΙΚΑ από είκοσι τέσσερα έτη, τρεις μήνες και δώδεκα ημέρες και νομίμως κατατάχθηκε στο 16^ο ΜΚ, με βάση το οποίο υπολογίστηκε η σύνταξή του, διότι για την κατάταξη στα μισθολογικά κλιμάκια του ν. 2470/1997, δεν λαμβάνονται υπόψη ο χρόνος της στρατιωτικής θητείας, η προϋπηρεσία του στον ιδιωτικό τομέα καθώς και ο χρόνος της πρακτικής άσκησης για την απόκτηση της άδειας άσκησης επαγγέλματος.

12. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι σύμφωνα με πάγια νομολογία της Ολομέλειάς του (ΕλΣυν Ολ. 137/2019, 992/2015, 4324/2014, 3299/2013, 918/2012, 1571/2011) το Σύνταγμα, με τις διατάξεις των άρθρων 87 και επ. για τους δικαστικούς λειτουργούς, 45 και 23 παρ. 2 και 29 παρ. 3 για τα στελέχη των ενόπλων δυνάμεων, 16 για τους πανεπιστημιακούς, 21 για τους ιατρούς, 103 και 104 για τους δημόσιους υπαλλήλους και τις ειδικές ρυθμίσεις για την προπαρασκευή και τη νομοπαραγωγική διαδικασία επί των συνταξιοδοτικών νομοσχεδίων (άρθρο 73 παρ. 2 και 3), την απονομή των συντάξεων (άρθρο 80 παρ. 1) και τη δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί των διαφορών από την απονομή σύνταξης (άρθρο 98 παρ. 1 εδ. στ) κατοχυρώνει το ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς (σύστημα) των δημοσίων λειτουργών, στρατιωτικών και υπαλλήλων, βάσει του οποίου η σύνταξη που καταβάλλεται σε δημόσιο λειτουργό, στρατιωτικό και υπάλληλο αποτελεί συνέχεια των αποδοχών ενέργειας μετά την αποχώρησή του από την υπηρεσία, βαρύνουσα κατ' αρχήν τον κρατικό προϋπολογισμό, ή κατ' αναδοχή και τον προϋπολογισμό νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου. Για την απονομή της σύνταξης εφαρμόζονται ενιαίοι κανόνες, προσαρμοσμένοι στην ιδιομορφία της σχέσης δημοσίου δικαίου που συνδέει τον δημόσιο λειτουργό ή υπάλληλο με το Κράτος.

13. Το ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς των δημοσίων λειτουργών, στρατιωτικών και υπαλλήλων περιλαμβάνει και άλλους δικαιούχους σύνταξης υπό την ανωτέρω έννοια, οι οποίοι είτε οργανικά ή λειτουργικά προσομοιάζουν με τους δημόσιους υπαλλήλους (π.χ. το προσωπικό των Σιδηροδρόμων, βλ. π.δ/μα

167/2000 «Κώδικας Συντάξεων Προσωπικού Σιδηροδρόμων», Α' 154) είτε προσέφεραν ιδιαίτερες υπηρεσίες προς την Πολιτεία (δικαιούχοι πολεμικής σύνταξης, καλλιτέχνες κ.λπ., βλ. ΕλΣυν Ολ. 966/1999 1510/1996). Περιλαμβάνει όμως και τους δημοσίους υπαλλήλους ή τους υπαλλήλους των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου που επιλέγουν ως ασφαλιστικό καθεστώς εκείνο των κοινών ασφαλισμένων στο πλαίσιο της κοινωνικής ασφάλισης [βλ. άρθρο 11 του ν.δ/τος 4277/1962 (Α' 191), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 παρ. 4 του ν.δ/τος 4579/1996 (Α' 234)], χωρίς να μεταβάλλεται ούτε η φύση του συνταξιοδοτικού τους δικαιώματος ούτε η δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί των σχετικών διαφορών (ΕλΣυν 4924/2013, 1668/2003, πρβλ. ΣτΕ Ολ. 2491/1988, ΣτΕ 387/1990).

14. Με τον πρώτο λόγο προβάλλεται, κατ' εκτίμηση του δικογράφου, ότι εσφαλμένως με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση έγινε δεκτό ότι η εκδοθείσα επί της από ... ένστασης του αναιρεσιέοντος, ... απόφαση της ΕΕΠΚΣ (και συνεκδοχικά η ατομική πράξη συνταξιοδότησης) είναι νόμιμη, διότι αυτή εκδόθηκε κατά πλάνη περί το δίκαιο και τα πράγματα. Ειδικότερα, όπως ο αναιρεσιέων προέβαλε και με την ένστασή του, κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και πλημμελή εφαρμογή των οικείων διατάξεων υπολογίσθηκε η σύνταξή του, διότι για τον καθορισμό των συντάξιμων αποδοχών του έπρεπε να ληφθεί υπόψη η συνολική υπηρεσία του στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, καθόσον ο ίδιος είχε 35 χρόνια πραγματικής υπηρεσίας, εκ των οποίων 8 χρόνια, 3 μήνες και 28 ημέρες (8-3-28) τα είχε εξαγοράσει. Το αίτημα αυτό στηρίζεται άλλωστε στο δεδικασμένο ακυρωτικών αποφάσεων (και δη στην 166/1994 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών και στην 728/1994 απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου) οι οποίες για λόγους ασφάλειας δικαίου πρέπει, κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του Συντάγματος, να εφαρμοσθούν και στη δική του περίπτωση.

15. Στο άρθρο 1 του ν. 3163/1955 «Περί συνταξιοδότησεως του προσωπικού του Ιδρύματος των Κοινωνικών Ασφαλίσεων» (Α' 71) ορίζεται: «Οι τακτικοί υπάλληλοι του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων και τα μέλη οικογενείας των δικαιούνται συντάξεως εξ αυτού, εφαρμοζομένων αναλόγως πασών των εκάστοτε ισχυουσών διατάξεων περί απονομής συντάξεως εις τους δημοσίους πολιτικούς υπαλλήλους, πλην καθ' όσον άλλως ορίζεται δια του παρόντος νόμου».

16. Ο Κώδικας Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 166/200 (Α' 153), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, ορίζει στο άρθρο 9: «1. Ως μισθός, με βάση τον οποίο κανονίζεται η σύνταξη, λαμβάνεται ποσοστό του μηνιαίου μισθού ενεργείας του μισθολογικού κλιμακίου ή του βαθμού που έφερε και εμισθοδοτείτο ο υπάλληλος, κατά την έξοδό του από την υπηρεσία, όπως αυτός ορίζεται από τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά (...) 2. Για την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου ως μισθός νοείται ο βασικός μισθός ενεργείας του μισθολογικού κλιμακίου ή του βαθμού που έφερε κατά την έξοδό του από την υπηρεσία μαζί με

την προσαύξηση του επιδόματος χρόνου υπηρεσίας (...) όπως αυτά ορίζονται κάθε φορά από τις οικείες μισθολογικές διατάξεις (...) 4. Το ποσοστό της παρ. 1 αυτού του άρθρου με βάση το οποίο κανονίζεται η σύνταξη του υπαλλήλου, ορίζεται σε 80% του συνόλου των απολαβών της παρ.2 του ίδιου άρθρου» και στο άρθρο 12 παρ.2 περ. γ' (πρώην άρθρο 13 παρ. 1 περ. γ' του ν.δ/τος 3768/1957, άρθρο 10 παρ. 5 του ν.δ/τος 4579/1966, 8 παρ. 4 του ν. 1813/1988, 9 παρ. 6 του ν. 1902/1990 και 5 παρ. 2 του ν. 2512/1997): «Λογίζεται ως συντάξιμος και προσμετράται στη λοιπή συντάξιμη υπηρεσία και ο χρόνος των παρακάτω προϋπηρεσιών: α) (...) β) (...) γ) Κάθε προϋπηρεσία στο εσωτερικό ή εξωτερικό, αν και για όσο χρονικό διάστημα αυτή απαιτείται σαν προσόν για την πρόσληψη υπαλλήλου στη δημόσια υπηρεσία, εφόσον ο υπάλληλος αποχωρεί τελικά από τη θέση αυτή. (...) Ως προϋπηρεσία για την εφαρμογή της περίπτωσης αυτής νοείται και η δικηγορική, η ιατρική κ.λπ., καθώς και ο χρόνος για την απόκτηση της ειδικότητας που απαιτείται ως προσόν για την πρόσληψη του υπαλλήλου, σε καμιά όμως περίπτωση και ο χρόνος μαθητείας ή πρακτικής άσκησης ή εμπειρίας που τυχόν απαιτήθηκε για την απόκτηση άδειας άσκησης επαγγέλματος. Ο χρόνος προϋπηρεσίας που προσμετράται δεν μπορεί να υπερβαίνει τη δεκαετία».

17. Ο ν. 2470/1997 «Αναμόρφωση μισθολογίου του προσωπικού της Δημόσιας Διοίκησης και άλλες συναφείς διατάξεις» (Α' 40), οι διατάξεις του οποίου εφαρμόζονται σύμφωνα με το άρθρο 1 αυτού στους υπαλλήλους των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (και συνεπώς και του ΙΚΑ), ορίζει στο άρθρο 3: «1. Τα μισθολογικά κλιμάκια (Μ.Κ.) των υπαλλήλων όλων των κατηγοριών (Π.Ε., Τ.Ε., Δ.Ε., Υ.Ε.) ορίζονται σε τριάντα έξι (36) και οι υπάλληλοι της κάθε κατηγορίας εξελίσσονται σε δεκαοκτώ (18) μισθολογικά κλιμάκια ως εξής: α. (...) β. οι υπάλληλοι της κατηγορίας Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΔΕ) με εισαγωγικό το 28° Μ.Κ. και καταληκτικό το 11° Μ.Κ. (όπως η περ. β' αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 10 του ν. 2606/1998) γ. (...)», στο άρθρο 5: «1. Για τη μισθολογική εξέλιξη των υπαλλήλων όλων των κλάδων, από κατώτερο σε ανώτερο μισθολογικό κλιμάκιο, απαιτείται υπηρεσία ως εξής: α. Για την απονομή του αμέσως επόμενου μετά το εισαγωγικό Μ.Κ. υπηρεσία ενός (1) έτους στο εισαγωγικό Μ.Κ. β. Για την απονομή όλων των επόμενων μισθολογικών κλιμακίων, υπηρεσία δύο (2) ετών σε κάθε μισθολογικό κλιμάκιο. 2. Για την, κατά την προηγούμενη παράγραφο, μισθολογική εξέλιξη λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος υπηρεσίας που ορίζεται στο άρθρο 17 του νόμου αυτού» και στο άρθρο 17: «1. Ως υπηρεσία για την εξέλιξη των υπαλλήλων στα μισθολογικά κλιμάκια του άρθρου 3 (...) λαμβάνεται υπόψη: α. Η υπηρεσία που προσφέρεται στο Δημόσιο, σε Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. με σχέση εξαρτημένης εργασίας δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου αορίστου ή ορισμένου χρόνου (...) γ. Κάθε πραγματική και συντάξιμη δημόσια υπηρεσία που υπολογίζεται για τη συμπλήρωση της 35ετίας, ανεξάρτητα από το φορέα που έχει προσφερθεί. δ. (...) ε. Κάθε προϋπηρεσία, που από ισχύουσες διατάξεις αναγνωρίζεται ως πραγματική δημόσια υπηρεσία στις θέσεις

που υπηρετούν. στ. (...) ζ. (...) η. Χρόνος μέχρι οκτώ (8) έτη που έχει ληφθεί υπόψη ως προσόν διορισμού υπαλλήλων που υπηρετούν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος και εφόσον το προσόν αυτό δεν θεμελιώνει δικαίωμα χορήγησης άλλης οικονομικής παροχής. 2. Δεν υπολογίζεται για τη μισθολογική εξέλιξη και χορήγηση επιδόματος χρόνου υπηρεσίας: α. Η στρατιωτική υπηρεσία κληρωτού και εφέδρου, εφόσον δεν συμπίπτει με πολιτική υπηρεσία. (...)).».

18. Από διατάξεις που εκτέθηκαν στις σκέψεις 15 έως 17 συνάγονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: **(i)** Η σύνταξη των υπαλλήλων του ΙΚΑ που συνταξιοδοτούνται με το ειδικές ρυθμίσεις του ν. 3163/1995 και τις αναλογικώς εφαρμοζόμενες διατάξεις του Κώδικα Στρατιωτικών και Πολιτικών Συντάξεων καθορίζεται σε ποσοστό 80% του συντάξιμου μισθού που συγκροτείται από τον βασικό μισθό ενεργείας του μισθολογικού κλιμακίου ή του βαθμού που έφερε ο υπάλληλος και από την προσαύξηση του επιδόματος χρόνου υπηρεσίας, όπως τα μεγέθη αυτά καθορίζονται από τις οικείες μισθολογικές διατάξεις. **(ii)** Η κατάταξη του υπαλλήλου στα μισθολογικά κλιμάκια, η οποία αποτελεί εκ των βασικών στοιχείων που απαρτίζουν τον συντάξιμο μισθό και συγκαθορίζει το ύψος της κανονιζόμενης σύνταξης καθώς και το επίδομα χρόνου υπηρεσίας κατά πάγια νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕλΣυν Ολ. 1371/2017, 1785/2012, 2077/2010, 1491/2002, 409/1996) ελέγχονται παρεμπιπτόντως (εκτός αν υφίσταται για το ζήτημα αυτό απόφαση του αρμόδιου διοικητικού δικαστηρίου με δύναμη δεδικασμένου) από τη συνταξιοδοτική Διοίκηση και, μετά την άσκηση έφεσης, από το Δικαστήριο, που προβαίνουν στον καθορισμό του συντάξιμου μισθού με βάση το νόμιμο μισθολογικό κλιμάκιο και το ποσοστό χρονοεπίδοματος. **(iii)** Από τις μισθολογικές διατάξεις του άρθρου 17 του ν. 2470/1997 συνάγεται ότι δεν υπολογίζεται για την εξέλιξη του υπαλλήλου στα μισθολογικά κλιμάκια του νόμου αυτού και για τη χορήγηση επιδόματος χρόνου υπηρεσίας, μεταξύ άλλων, η στρατιωτική του υπηρεσία ως κληρωτού – εφέδρου, η υπηρεσία του σε νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και στον ιδιωτικό τομέα εν γένει, εφόσον αυτή δεν αποτέλεσε προσόν για τον διορισμό του στη θέση που υπηρετεί (ΕλΣυν Ολ. 1371/2017, 1464/2006) καθώς και ο χρόνος που διανύθηκε για την απόκτηση της άδειας ασκήσεως επαγγέλματος, που ρητώς ορίζεται ότι δεν δύναται να αναγνωρισθεί ως συντάξιμος (ΕλΣυν Ολ. 688/2004). **(iv)** Η επίκληση της 728/1984 απόφασης της Ολομέλειας του Δικαστηρίου δεν παράγει δεδικασμένο για την κρινόμενη διαφορά, αφενός διότι ο αναιρεσείων δεν ήταν διάδικος στη δίκη επί της οποίας εξεδόθη, αφετέρου διότι η εξαχθείσα με την απόφαση αυτή κρίση στηρίχθηκε στη διάταξη της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 12 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα (π.δ/μα 1041/1979), όπως αυτή ίσχυε πριν από την αντικατάσταση του τρίτου εδαφίου της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 με τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του ν. 2512/1997, που εν συνεχεία κωδικοποιήθηκε στην ισχύουσα κατά τον κρίσιμο χρόνο διάταξη της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 12 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών

Συντάξεων (π.δ/μα 166/2000). Με την τελευταία αυτή διάταξη ορίζεται ότι ο χρόνος μαθητείας ή πρακτικής άσκησης ή εμπειρίας που τυχόν απαιτήθηκε για την απόκτηση άδειας ασκήσεως επαγγέλματος σε καμία περίπτωση δεν νοείται ως προϋπηρεσία συντάξιμη και άρα δεν υπολογίζεται για τον καθορισμό των συντάξιμων αποδοχών.

19. Τούτων δοθέντων, ορθώς με την πληττόμενη απόφαση κρίθηκε ότι η ... απόφαση της ΕΕΠΚΣ (βλ. σκέψη 7 της παρούσας) είναι νόμιμη, απορριπτόμενων όλων των περί του αντιθέτου προβαλλόμενων ισχυρισμών του αναιρεσείοντος ως αβάσιμων.

20. Με τον δεύτερο λόγο, κατ' εκτίμηση του δικογράφου, προβάλλεται ότι η κρίση της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης σχετικά με το ότι η ... απόφαση της ΕΕΠΚΣ είναι νόμιμη αφενός παραβιάζει τις συνταγματικές διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 1 καθόσον υφίσταται σε βάρος του αναιρεσείοντος «πρόδηλη διάκριση από άλλες αντίστοιχες έννομες καταστάσεις και ρυθμίσεις», 22 παρ. 5 και 25 παρ. 3 αλλά και 25 παρ. 1 του Συντάγματος, κατά το μέρος που αφορά στην αρχή της αναλογικότητας, αφετέρου η κρίση του δικάσαντος Τμήματος περί αοριστίας του προβληθέντος σχετικώς λόγου είναι εσφαλμένη, διότι δεν νοείται αοριστία περί την επίκληση των συνταγματικών διατάξεων, καθόσον το δικαιοδοτικό όργανο οφείλει να εφαρμόσει τη συνταγματική τάξη.

21. Με την πληττόμενη απόφαση κρίθηκε ότι ο λόγος περί παραβίασης από τη Διοίκηση των άρθρων 4 παρ. 1, 22 παρ.5 και 25 παρ. 3 του Συντάγματος, πέραν της αοριστίας του, είναι σε κάθε περίπτωση απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι δεν συντρέχει παραβίαση των συνταγματικών αυτών διατάξεων.

22. Επί του λόγου αυτού το Δικαστήριο κρίνει τα εξής: **(i)** Ο λόγος αυτός καθ' ο μέρος αφορά στην παραβίαση της συνταγματικά κατοχυρωμένης αρχής της ισότητας (άρθρο 4 παρ. 1) προβάλλεται αορίστως, καθόσον στο αναιρετήριο δεν διευκρινίζεται σε τι συνίσταται η παραβίαση αυτής της αρχής, ποιά νομοθετικής ρύθμισης διάταξη αφορά, ποιές είναι οι «αντίστοιχες καταστάσεις ή ρυθμίσεις», με τις οποίες συγκρινόμενη η περίπτωση του αναιρεσείοντος παραβιάζεται η αρχή της ισότητας και σε τι συνίσταται η «πρόδηλη» σε βάρος του διάκριση (πρβλ. ΕλΣυν Ολ. 2120/2020 σκ. 8B, 669/2018 σκ. 6, 2003/2016 σκ. 10). **(ii)** Ο ίδιος λόγος καθ' ο μέρος αφορά στην παραβίαση των διατάξεων του άρθρου 22 παρ. 5 (κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων) και 25 παρ. 3 (καταχρηστική άσκηση δικαιώματος), πέραν του ότι προβάλλεται αορίστως, είναι αβάσιμος διότι, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν στις σκέψεις 12 και 13, το ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς των δημοσίων υπαλλήλων κατοχυρώνεται σε διαφορετικές συνταγματικές διατάξεις ενώ η απαγόρευση της καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος δεν αφορά στις σχέσεις δημοσίου δικαίου αλλά αναφέρεται στην περίπτωση κατάχρησης εκ μέρους του φορέα του ατομικού δικαιώματος (πρβλ. ΣτΕ 354/2020). **(iii)** Ο λόγος αυτός καθ' ο μέρος αφορά στην παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ. 1) αφενός προβάλλεται απαραδέκτως το πρώτον κατ' αναίρεση (ΕλΣυν

Ολ. 1432/2019, 899/2017, 1424/2013) δοθέντος ότι η αρχή της αναλογικότητας, η οποία οριοθετεί τον περιοριστικό του δικαιώματος νόμο, δεν εφαρμόζεται αυτεπαγγέλτως από το Δικαστήριο παρά μόνο κατά τον έλεγχο της συνταγματικότητας νόμων που περιορίζουν τα δικαιώματα του ανθρώπου, αφετέρου είναι αόριστος, διότι δεν προβάλλεται συγκεκριμένα η διάταξη νόμου, η οποία αντιβαίνει στην αρχή αυτή και σε τι συνίσταται η παραβίασή της (πρβλ. ΕλΣυν Ολ. 2020/2018, 670/2018 σκ. ΙΙΙ, 885/2016). (iv) Σε κάθε περίπτωση οι διέπουσες την επίδικη διαφορά διατάξεις, όπως εκτίθενται στις σκ. 15-17 και 18 έχουν κριθεί συνταγματικές με αποφάσεις της Ολομέλειας του Δικαστηρίου.

23. Με τον τρίτο λόγο προβάλλεται, κατ' εκτίμηση του δικογράφου, ότι εσφαλμένως κρίθηκε με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ότι το εκδοθέν επί της από ... αίτησης του αναιρεσιόντος περί ανάκλησης της ... πράξης της ΕΕΠΚΣ, ... έγγραφο του ΙΚΑ στερείται εκτελεστού χαρακτήρα, διότι δι' αυτού εκδηλώνεται άρνηση της Διοίκησης να ανακαλέσει παράνομη πράξη, με βάση τις γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου περί ανάκλησης των διοικητικών πράξεων. Η διαδικασία, την οποία επέλεξε το Ασφαλιστικό Ίδρυμα ώστε να μην είναι δυνατή η επανεξέταση της υπόθεσης του αναιρεσιόντος πάσχει ακυρότητα με βάση τη συνταγματική αρχή της ισότητας και για τον λόγο αυτό η προσβαλλόμενη πράξη έπρεπε να ακυρωθεί από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση.

24. Στο άρθρο 5 του ν. 3163/1955, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ν.δ/τος 183/1973 (Α' 262) ορίζεται: «1. Ο Κανονισμός των κατά τον παρόντα νόμο συντάξεων και επιδομάτων, ως και η αναγνώρισις προϋπηρεσιών ως συνταξίμων διενεργείται δια πράξεως εκδιδομένης υπό του Διευθυντού της παρά τη Διοικήσει του ΙΚΑ αρμοδίας υπηρεσίας Συντάξεων, εις ον ανήκει (...) και η αρμοδιότης δια την έκδοσιν πάσης δια την εφαρμογήν του παρόντος νόμου αναγκαίας διοικητικής πράξεως. (...) 4. Η κατά τας προηγουμένας παραγράφους πράξις του Διευθυντού της Υπηρεσίας Συντάξεως υπόκειται εις ένστασιν, ασκουμένη δια πάντα λόγον, υπό παντός ενδιαφερομένου ενώπιον της κατά το άρθρον 1 του Α.Ν. 599 του 1968 Επιτροπής Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Συντάξεων εντός προθεσμίας ενός έτους αρχομένης από της κοινοποιήσεως της προσβαλλομένης πράξεως. (...) 7. Αι επί ενστάσει εκδιδόμεναι αποφάσεις υπόκεινται εις έφεσιν ενώπιον του οικείου Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ασκουμένην υπό του Διοικητού του ΙΚΑ ή παντός ενδιαφερομένου εντός προθεσμίας ενός έτους από της κοινοποιήσεως της αποφάσεως. Επί των εφέσεων τούτων και των περαιτέρω ενδίκων μέσων κατά των επί εφέσει εκδιδομένων αποφάσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου εφαρμόζονται αι σχετικά διατάξεις του Οργανισμού αυτού. 8. Η εξέτασις της νομιμότητος των κατά το παρόν άρθρο εκδιδομένων πράξεων ή αποφάσεων κατ' άλλην, πλην της εν τω παρόντι άρθρω αναγραφομένης, διαδικασίαν απαγορεύεται. (...)».

25. Από τις διατάξεις που εκτέθηκαν στην προηγούμενη σκέψη συνάγεται, μεταξύ άλλων, ότι ο κανονισμός των συντάξεων που απονέμονται σύμφωνα με τον

ν. 3163/1955, με τον οποίο καθιερώθηκε για το τακτικό προσωπικό του ΙΚΑ το συνταξιοδοτικό καθεστώς που ισχύει για τους δημόσιους υπαλλήλους, γίνεται με πράξη του Διευθυντή της αρμόδιας Υπηρεσίας Συντάξεων του Ιδρύματος, ο οποίος έχει την αρμοδιότητα έκδοσης κάθε διοικητικής πράξης που είναι αναγκαία για την εφαρμογή του νόμου αυτού. Η κατά τα ανωτέρω πράξη του Διευθυντή υπόκειται σε ένσταση που ασκείται από κάθε ενδιαφερόμενο για οποιονδήποτε λόγο ενώπιον της ΕΕΠΚΣ του ΓΛΚ εντός προθεσμίας ενός έτους από την κοινοποίησή της σε αυτόν. Η απόφαση που εκδίδεται από την ΕΕΠΚΣ προσβάλλεται με έφεση ενώπιον του αρμόδιου Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου από τον Διοικητή του ΙΚΑ ή τον έχοντα έννομο συμφέρον, σύμφωνα με τις διατάξεις του εκάστοτε ισχύοντος Οργανισμού του Δικαστηρίου. Ρητώς ορίζεται ότι δεν επιτρέπεται η εξέταση της νομιμότητας των ως άνω πράξεων του Διευθυντή της Υπηρεσίας Συντάξεων του ΙΚΑ με άλλη διαδικασία πλην αυτής που καθορίζουν οι ως άνω ειδικές διατάξεις (ΕλΣυν Ολ. 4924/2013), αποκλεισμένης της εφαρμογής των γενικών αρχών του διοικητικού δικαίου περί ανάκλησης των διοικητικών πράξεων.

26. Με βάση όσα έγιναν δεκτά στην προηγούμενη σκέψη, το Δικαστήριο κρίνει τα εξής: **(i)** Οι διατάξεις που εκτέθηκαν στη σκέψη 24 και ρυθμίζουν τον έλεγχο της νομιμότητας της πράξης κανονισμού σύνταξης που εκδίδεται από τον Διευθυντή της Υπηρεσίας Συντάξεων του ΙΚΑ είναι ειδικές και αποκλειστικές, υπό την έννοια ότι δεν είναι επιτρεπτή είτε η εξέταση της πράξης αυτής με άλλη διαδικασία πλην της καθοριζόμενης στις οικείες ρυθμίσεις είτε η ανάκλησή της κατ' επίκληση των γενικών αρχών του διοικητικού δικαίου περί ανάκλησης των ατομικών διοικητικών πράξεων, που ούτως ή άλλως δεν κατισχύουν ρητών νομοθετικών επιταγών (πρβλ. ΣτΕ 3808/2013 σκ. 4 και 5 και 4079/1996). Δοθέντος ότι η Διοίκηση δεν είχε διακριτική ευχέρεια επιλογής της διαδικασίας ελέγχου της πράξης κανονισμού σύνταξης, αλλά υποχρεούτο, συμμορφούμενη προς το οικείο νομοθετικό πλαίσιο, να εφαρμόσει τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 3163/1955, το Σ/30933/5.1.2006 έγγραφο της Διεύθυνσης Συντάξεων Προσωπικού ΝΠΔΔ, όπως ορθώς κρίθηκε με την πληττόμενη απόφαση, είχε πληροφοριακό χαρακτήρα, διότι η ως άνω Διεύθυνση δεν είχε αρμοδιότητα εκ νέου ελέγχου ή επανεξέτασης της συνταξιοδοτικής πράξης μετά την έκδοση της ... απόφασης της ΕΕΠΚΣ. Η αμφισβήτηση της νομιμότητας της τελευταίας αυτής απόφασης μπορούσε να γίνει μόνον με την κατάθεση έφεσης ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Και **(ii)** Η αιτίαση περί παραβίασης της αρχής της ισότητας προβάλλεται αορίστως καθόσον δεν προσδιορίζεται σε τι αφορά, ποιές διατάξεις πλήττονται ως αντιβαίνουσες σε αυτήν καθώς και αν η αντίθεση στη συνταγματική αυτή αρχή σχετίζεται με την επιλεγείσα διαδικασία ή την ουσιαστική κρίση επί του συνταξιοδοτικού του δικαιώματος όπως διαπλάσθηκε με την ... απόφαση της ΕΕΠΚΣ. Σε κάθε περίπτωση η ως άνω ειδική διαδικασία έχει κριθεί συνταγματική από την Ολομέλεια του Δικαστηρίου (ΕλΣυν Ολ. 4924/2013).

27. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί.

28. Μετά την απόρριψη της αίτησης αναίρεσης πρέπει να διαταχθεί η κατάπτωση υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου του παραβόλου που ο αιτών κατέθεσε για την άσκησή της (άρθρο 310 παρ. 1 του ν. 4700/2020 «Ενιαίο κείμενο Δικονομίας για το Ελεγκτικό Συνέδριο (...)» (Α' 127), βλ. και άρθρο 73 παρ. 4 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο).

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την αίτηση του ... για αναίρεση της ... οριστικής απόφασης του ΙΙ Τμήματος.

Διατάσσει την κατάπτωση του κατατεθέντος για την άσκησή της παραβόλου υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε με τηλεδιάσκεψη, στις 9 Φεβρουαρίου 2022.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΜΑΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΣΕΡΑΦΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση, στις 2 Νοεμβρίου 2022 (βλ. πρακτικό δημοσίευσης με όμοια ημερομηνία).

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΜΑΣ

ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ